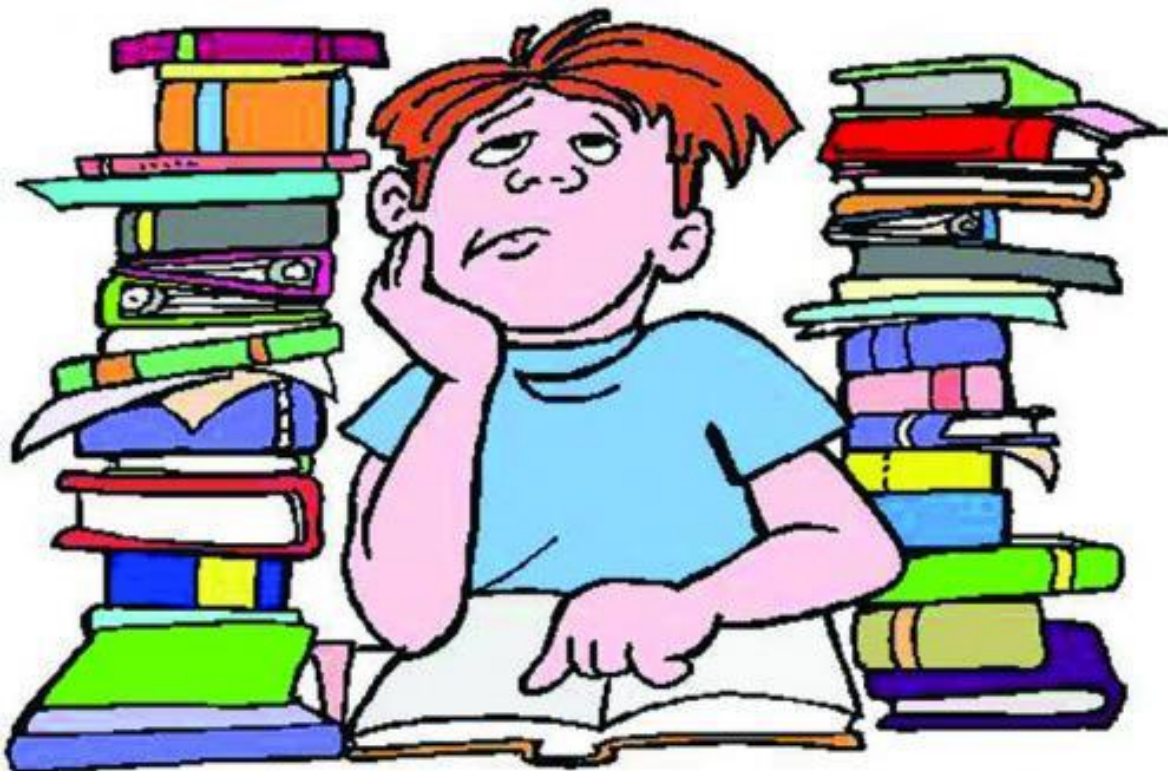

Limes

DYSLEXIE PROTOCOL

I Visie van Limes op dyslexie (2015- 2020)

De school verbindt zich aan de definitie voor dyslexie zoals die geformuleerd is in het Protocol Dyslexie Voortgezet Onderwijs door Henneman e.a. (2013): " *Dyslexie is een stoornis die gekenmerkt wordt door een hardnekkig probleem met het aanleren en/of vlot toepassen van het lezen en/of spellen op woordniveau*".

Hiermee vindt zij tevens aansluiting bij de opvatting van het Samenwerkingsverband VO/VSO Duin- en Bollenstreek omtrent dyslexie bij leerlingen in het VO.

Limes heeft, vanwege haar toelatingscriteria, te maken met een hoog percentage leerlingen, dat aan deze definitie voldoet.

Limes heeft 1 RT-er in dienst, die tevens dyslexiecoach en dyslexiespecialist is.

Signalering, onderzoek en diagnostisering gebeurt in principe op de basisschool. Het traject van signalering en vooronderzoek kan in hoge uitzondering binnen de school plaatsvinden. Diagnosestelling vindt dan plaats via bemiddeling van het Samenwerkingsverband Duin en Bollenstreek bij Centraal Nederland.

Het past in de visie van de school leerlingen zoveel mogelijk kansen te geven om zich in de maatschappij redzaam (financieel en persoonlijk) te bewegen. De school vindt het belangrijk dat leerlingen die conform de definitie gediagnosticeerd kunnen worden, ook daadwerkelijk een dyslexieverklaring krijgen.

Leerlingen krijgen hierdoor toegang tot een aantal faciliteiten waardoor de ontplooiingsmogelijkheden tijdens hun schoolcarrière en op latere leeftijd verruimd kunnen worden.

II Een beschrijving van de huidige stand van zaken

Limes neemt binnen het SWV een aparte positie in. Limes biedt alleen praktijkonderwijs:

- Vrijwel alle leerlingen hebben lees-en spellingsproblemen;
- Er zijn vaste mentoren verantwoordelijk voor een groep, die de meeste lessen geven in deze groep;
- De leerlingen hebben lagere IQ's (+/- 60 – 80);
- De leerlingen volgen minder vreemde talen;
- De school heeft eigen specialisten om onderzoek af te nemen en extra ondersteuning (therapie) te bieden;
- De leerlingen hebben binnen ons onderwijs de dyslexieverklaring nodig hebben voor branchegerichte cursussen, MBO opleiding, brommer/scooter- en autorijbewijs enz.

IIA Startsituatie

Voorafgaand aan start op Limes:

- De PCL bespreekt met PO scholen de leerlingen met een dyslexieverklaring. Waar nodig wordt alsnog om dyslexieonderzoek verzocht;
- De doorlopende onderwijsondersteuningslijn wordt gewaarborgd door gegevens vanuit het OKR (onderwijskundig rapport), het OPP (ontwikkelingsperspectief) en de warme overdracht met de aanleverende school;
- De onderwijsbehoeften tav dyslexie worden door de coördinator onderwijsondersteuning verwerkt in het OPP;
- In het kennismakingsgesprek wordt met de ouders en de leerling het OPP besproken. Het ontwikkelingsperspectief en de daarbij behorende onderwijsondersteuningsbehoeften inzake de dyslexie van hun kind komen dan aanbod. De hulpvragen van ouders en leerling worden in het OPP verwerkt

IIB Onderzoek naar dyslexie

In principe worden leerlingen binnen het basisonderwijs onderzocht op dyslexie, waardoor er binnen het VO alleen bij grote uitzondering nog een dyslexieonderzoek wordt afgenomen. Het vooronderzoek dyslexie op Limes omvat spelling- en leesvaardigheden en indien nodig aangevuld met visuele- en auditieve onderdelen.

Indien de onderzoeksresultaten voldoende redenen geven tot vervolgonderzoek, wordt de leerling door de dyslexiecoach aangemeld via het SamenwerkingsVerband Duin en Bollenstreek bij Centraal Nederland.

IIC Begeleiding van leerlingen met dyslexie

Begeleiding in de klas:

- Elke dyslectische leerling heeft tijdens het gehele lesaanbod de beschikking over een tablet met typecover / laptop;
- Elke docent heeft een tablet;
- Elk klaslokaal heeft een digibord;
- De school zorgt voor optimaal toegankelijk lesmateriaal. De dyslectische leerlingen kunnen gebruik maken van de aanpassingen binnen de digitale leeromgeving zoals gescande leermaterialen in *Kurzweil*, *Studiemeter* en *Nieuwsbegrip*. Indien de onderwijsbehoeften dit vragen is auditief aanbod mogelijk;
- Alle leerlingen maken gebruik van de digitale leeromgeving waardoor de dyslectische leerlingen zich geen uitzondering hoeven te voelen;
- De dyslexiecoach draagt mede zorg dat de leervoorwaarden voor deze groep leerlingen geoptimaliseerd blijft;
- De mentoren stimuleren het gebruik van overhoorprogramma's zoals www.wrts.nl;
- Alle docenten voeren de afgesproken faciliteiten, die vermeld staan op de dyslexiepas van de leerling, actief uit en stimuleren de leerling om deze compenserende faciliteiten te gebruiken;
- De docenten bieden waar nodig ondersteuning bij structuur, organisatie en planning, zoals werkplanning, stappenplannen, samenvattingen, invulling agenda;
- Docenten bieden tips / strategieën om handig om te gaan met de problemen die voortkomen uit de dyslexie;

- De mentoren hebben extra zorg voor de motivatie, inzet, werkhouding en taakgerichtheid;
- Docenten hebben aandacht voor de sociaal-emotionele problematiek die kan voortkomen uit de dyslexie;
- Het gebruik van SOM today/sharepoint geeft de dyslectische leerling extra ondersteuning en controle;
- De docenten geven indien nodig dyslectische leerlingen minder taken/aangepaste opdrachten;
- De mentoren bieden extra controle bij opdrachten zoals huiswerk, toets besprekingen en stageverslagen;
- De uitvoering van het dyslexiebeleid o.a. het gebruik van de dyslexiepas en de individuele coaching gesprekken zorgen er mede voor dat de dyslectische leerling zich geaccepteerd voelt binnen ons onderwijs en zich sociaal-emotioneel prettiger voelt;
- Mentoren bespreken onderwijs/zorgbehoeften tijdens de IOP en OPP gesprekken.

Dyslexiecoach

- De dyslexiecoach begeleidt alle dyslectische leerlingen vanaf de start op school. De doorgaande lijn van PO naar VO (via dossier en warme overdracht) is hierbij uitgangspunt. De begeleiding bestaat uit:
  - Minimaal 2x per jaar een individueel gesprek met deze leerlingen. In het startgesprek komen de aanbevolen handelingsadviezen vanuit de dyslexieverklaring aanbod en worden de faciliteiten die Limes kan bieden besproken. In het tweede en de daarop volgende gesprekken komt de afstemming van de onderwijs/zorgbehoefte en de geboden onderwijs /zorg- ondersteuning aanbod;
  - Het opstellen van een dyslexiepas samen met de betreffende leerling n.a.v. afspraken tijdens het startgesprek over de compenserende- en dispenserende maatregelen;
  - Het jaarlijks bijstellen van de dyslexiepas n.a.v. de vervolgesprekken
  - Een individuele vaardigheidstraining Kurzweil aan elke nieuwe leerling met dyslexie.
- De dyslexiecoach verzorgt in samenwerking met de docent op aanvraag maatwerk binnen een praktijkvak;
- De dyslexiecoach draagt zorg voor de digitalisering van de leerstof van de branchegerichte cursussen en assisteert indien nodig bij de mondelinge afname van bijbehorende examens;
- De dyslexiecoach draagt zorg voor de dyslexietrainingen van docenten en geeft actuele ontwikkelingen door via het weekbericht. Hierdoor worden de docenten de mogelijkheden geboden om hun onderwijs beter af te stemmen op de cognitieve en sociaal-emotionele ontwikkeling van de dyslectische leerling;
- De dyslexiecoach draagt zorg dat de gebruikte lesmethoden van de theorievakken in Kurzweil kunnen worden aangeboden;
- De dyslexiecoach verzorgt voor leerlingen die gebruik maken van de thuislicentie Kurzweil het boekenpakket op de thuislaptop;
- Voor de schoolverlaters verzorgt de dyslexiecoach in samenspraak met de leerling en mentor een *"uitstroomformulier dyslexie"*, waarop de compenserende en/of dispenserende maatregelen vermeld staan die noodzakelijk worden geacht voor een eventuele vervolgopleiding/theorie-examen.

Remedial teacher/dyslexiespecialist/logopedist

Als extra ondersteuning bestaat de mogelijkheid om individueel of in een kleine setting ondersteuning te krijgen van de Remedial Teacher cq. dyslexiespecialist of logopedist. Dit geldt zowel voor onderzoek, lezen, schrijfvaardigheid, taaluitbreiding en sociaal/emotionele communicatieve vaardigheden. Ook de dramatherapeut kan hiervoor ingeschakeld worden. Het streven van deze begeleiding buiten de klas is om het kortdurend te houden en vooral gericht op de zelfredzaamheid van de leerling.

Compenserende en dispenserende maatregelen

Limes biedt, middels de beschikbare compenserende en dispenserende maatregelen, de dyslectische leerlingen ondersteuning en handreikingen bij concrete problemen die zij ondervinden door hun dyslexie.

Dyslectische leerlingen hebben recht op de maatregelen die vermeld staan op hun dyslexiepas. Deze zijn afgestemd op hun onderwijsondersteuningsbehoeften.

Docenten lezen geregeld de langere teksten hardop voor in de klas

Leerlingen maken gebruik van hulpmiddelen, zoals de regelspellingkaart.

De dyslectische leerling heeft ook de mogelijkheid om een laptop te gebruiken met Kurzweil of Spika. Kurzweil 3000 is het ondersteunende vangnet voor de schoolbreed gebruikte LWOO/VMBO methoden waardoor ook de dyslectische leerling zo optimaal mogelijk van het onderwijsaanbod genieten.

De dyslectische leerling kan desgewenst ook thuis gebruik maken van de licentie Kurzweil ter ondersteuning bij het huiswerk.

Als de onderwijsondersteuningsbehoeften na het eerste leerjaar te groot zijn om het groepsplan te kunnen blijven volgen kan het vakkenpakket aangepast worden.

Dyslexiepas

Alle dyslectische leerlingen hebben een dyslexiepas.

Deze pas wordt opgesteld in overleg met de betreffende leerling, naar aanleiding van het dyslexieformulier van Limes en de handelingsadviezen van de dyslexieverklaring.

Op deze pas staan de verantwoordelijkheden en afspraken rond aanpassingen en ondersteuning beschreven.

Jaarlijks actualiseert de dyslexiecoach de dyslexiepas in goed overleg met de leerling en mentor.

III   Organisatie

Na elk coachingsgesprek legt de dyslexiecoach de afspraken omtrent de dyslexiebegeleiding van de leerling vast middels een verslag in Somtoday en vindt er overleg plaats tussen dyslexiecoach en mentor.

Bij specifieke onderwijsondersteuningsbehoeften ten aanzien van een praktijkvak is er overleg met de desbetreffende praktijkdocent.

- Tijdens de leerlingbesprekingen komen de ondersteuningsbehoeften van de dyslectische leerlingen expliciet aan de orde. De mentor is verantwoordelijk voor de overdracht naar de volgende mentor;
- Voor een goede begeleiding van de dyslectische leerling is samenwerking met alle betrokkenen nodig.
- Er zijn vaste evaluatiemomenten per schooljaar.:
  - In principe vindt in oktober het eerste evaluatiemoment plaats door directie, coördinator onderwijsondersteuning en dyslexiecoach/specialist;
  - In april / mei evalueren de mentoren hun handelingsgerichte ondersteuning van iedere dyslectische leerling in hun groep aan de hand van een enquêteformulier;
  - In april / mei evalueren de leerlingen middels een enquête de dyslexieondersteuning;
  - In april / mei evalueren de ouders middels een enquête de dyslexiebegeleiding;
  - In mei / juni is het tweede evaluatiemoment door directie, coördinator onderwijsondersteuning en dyslexiecoach mede aan de hand van de enquêteresultaten en bevindingen vanuit de coaching gesprekken;
- Aan de hand van de evaluaties wordt de nieuwe sterkte en zwakte analyse gemaakt en worden de doelen voor het nieuwe schooljaar vastgesteld of herbepaald. Daarna wordt het plan van aanpak opgesteld door de dyslexiecoach en coördinator onderwijsondersteuning en besproken met de directie.